Tadqiqot.uz

ANJUMAN | КОНФЕРЕНЦИЯ | CONFERENCES | RESPUBLIKA KO'P TARMOQLI ILMIY KONFERENSIYA

YANGI O'ZBEKISTON: ILMIY TADQIQOTLAR

CONFERENCES.UZ

2026

DAVRIYLIGI: 2018-2026

DUNYODA BIRINCHI KASHF ETILGAN DNK

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VA XORIJIY OLIY TA'LIM MUASSASALARI PROFESSOR-O'QITUVCHILARI, YOSH OLIMLAR, DOKTORANTLAR, MAGISTRANTLAR VA IQTIDORLI TALABALAR

TOSHKENT SHAHAR, AMIR TEMUR KO'CHASI, PR.1, 2-UY.

+998 97 420 88 81
+998 94 404 00 00

WWW.TAQIQOT.UZ
WWW.CONFERENCES.UZ

SENTYABR
№92

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН: ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР 1-ҚИСМ

НОВЫЙ УЗБЕКИСТАН: НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ЧАСТЬ-1

NEW UZBEKISTAN: SCIENTIFIC RESEARCH PART-1

ТОШКЕНТ-2026

XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH XUSUSIYATLARI VA KAMBAG‘ALLIKDAN XOLI HUDUDLARNI KO‘PAYTIRISH YO‘LLARI

Saparov Murod Irgashovich
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
mustaqil izlanuvchisi. saparovmurod11@gmail.com

Annotasiya. Ushbu maqolada xizmatlar sohasini rivojlantirish orqali kambag‘allikni qisqartirish xususiyatlari va kambag‘allikdan xoli hududlarni ko‘paytirish yo‘llariga alohida e'tibor qaratilgan. Xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish asosida kambag‘allikni qisqartishning xususiyatlari asoslab berilib, kambag‘allikdan xoli hududlarni ko‘paytirish bo‘yicha taklif va tavsiyalar berilgan.

Kalit so‘zlar: xizmatlar sohasi, kambag‘allikni qisqartirish, xususiyat, hudud, raqamli transformatsiya, innovatsion rivojlanish, inson kapitali, aholi, ijtimoiy xizmatlar, strategiya.

Аннотация. В данной статье рассматриваются особенности сокращения бедности посредством развития сектора услуг и пути увеличения числа районов, свободных от бедности. Обосновываются особенности сокращения бедности на основе развития сектора услуг, а также предлагаются рекомендации по увеличению числа районов, свободных от бедности.

Ключевые слова: сектор услуг, сокращение бедности, особенности, территория, цифровая трансформация, инновационное развитие, человеческий капитал, население, социальные услуги, стратегия.

Abstract: This article examines the specifics of poverty reduction through service sector development and ways to increase the number of poverty-free districts. It substantiates the specifics of poverty reduction through service sector development and offers recommendations for increasing the number of poverty-free districts.

Key words: service sector, poverty reduction, features, territory, digital transformation, innovative development, human capital, population, social services, strategy.

O‘zbekiston so‘nggi yillarda xizmatlar sohasini rivojlantirish va kambag‘allikni qisqartirish borasida sezilarli natijalarga erishdi. Davlat statistika qo‘mitasi va xalqaro tashkilotlarning ma’lumotlariga ko‘ra, 2025 yil yakunlariga ko‘ra O‘zbekistonda kambag‘allik darajasi yil boshidagi 8,9 foizdan 5,8 foizgacha qisqargan. Bu ko‘rsatkich 2023 yildagi 14 foizdan 11 foizga, 2024 yildagi 11 foizdan 8,9 foizga pasaygan dinamikani davom ettirgan holda, uch yil avval qo‘yilgan kambag‘allikni ikki baravar qisqartirish marrasiga 2026 yilni

kutmasdan erishilganini ko‘rsatadi. Prezident Shavkat Mirziyoyevning ta’kidlashicha, bu raqamlar xalqaro tashkilotlar tomonidan tasdiqlangan bo‘lib, 5 million aholi daromadli mehnatga jalb qilingan, ishsizlik darajasi 5,5 foizdan 4,9 foizga tushgan va 1,5 million ehtiyojmand aholi kambag‘allikdan chiqarilgan. Bu natijalarning erishilishida xizmatlar sohasining roli beqiyosdir, chunki aynan shu soha iqtisodiyotning eng tez o‘sib borayotgan va yangi ish o‘rinlarini yaratishning asosiy drayveri bo‘lib xizmat qilmoqda.

O‘zbekistonda xizmatlar sohasini rivojlantirish orqali kambag‘allikni qisqartirishning birinchi va eng muhim xususiyati - bu sohaning aholining keng qatlamlari uchun bandlik daromad manbai ekanligidir. Xizmatlar sohasi mehnat bozorida past va o‘rta malakali ishchi kuchiga barqaror talab yaratib, aholining kambag‘al qatlamlari uchun asosiy daromad manbai bo‘lib xizmat qilmoqda. 2025 yilning birinchi yarim yilligida 3 milliondan ziyod aholi daromadli mehnatga jalb qilingani , shuningdek, 2026 yilning birinchi choragida 167 ming kishi doimiy ish o‘rinlari bilan ta’minlangani xizmatlar sohasining bandlikni oshirishdagi salohiyatini ko‘rsatadi.

Ikkinchi muhim xususiyat - xizmatlar sohasining raqamli transformatsiyasi va innovatsion rivojlanishi kambag‘allikni qisqartirishda muhim ahamiyat kasb etishidir**.** O‘zbekiston raqamli iqtisodiyot yo‘nalishida jadal qadamlar tashlab, aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining o‘sish sur’ati 2025 yilda 119,6 foizni tashkil etgan . Xizmatlar sohasining raqamli transformatsiyasi aholiga xizmatlardan foydalanish imkoniyatini kengaytirib, xarajatlarni kamaytirish va vaqtni tejash imkonini beradi.

Uchinchi xususiyat - xizmatlar sohasini davlat tomonidan kompleks qo‘llab-quvvatlash va institutsional mexanizmlarni takomillashtirish orqali kambag‘allikni qisqartirish strategiyasining izchilligi va tizimliligidir. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025 yil 27 fevraldagi “Xizmatlar sohasi barqaror rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-78-son qarori va 2020 yil 16 iyundagi “Xizmatlar sohasini qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4752-son qarorlari xizmatlar sohasini rivojlantirishning huquqiy asosini yaratdi. Tiklanish va taraqqiyot jamg‘armasidan 150 million AQSH dollari miqdorida kredit liniyasi ochilishi, xorijiy banklardan 200 million AQSH dollari jalb qilinishi, xalqaro moliya institutlarining 100 million AQSH dollari miqdoridagi mablag‘lari yo‘naltirilishi - bularning barchasi xizmatlar sohasini rivojlantirish uchun moliyaviy infuziya vazifasini o‘tamoqda.

To‘rtinchi muhim xususiyat - xizmatlar sohasida inson kapitalini va aholining ijtimoiy xizmatlardan foydalanish strategiyasi shakllantirilishi. Sifatli ta’lim inson kapitalini rivojlantirish va uzoq muddatli istiqbolda kambag‘allikni qisqartirishning asosiy “drayveri” bo‘lib qolmoqda. Bolalarning maktabgacha ta’lim bilan qamrab olinishi 27 foizdan 78 foizga oshgani natijasida 1 million ayol ta’lim olish, kasb-hunar o‘rganish va daromad topish imkoniga ega bo‘lgan.

Beshinchi xususiyat — xizmatlar sohasini hududiy rivojlantirish asosida qishloq joylarda kambag‘allikni qisqartirishga yo‘naltirilganligi. O‘zbekiston statistika qo‘mitasi ma’lumotlariga ko‘ra, ko‘rsatilgan bozor xizmatlarining hududiy

tarkibida Toshkent shahri 38,0 foiz ulushga ega bo‘lsa-da, boshqa hududlarda ham xizmatlar sohasining o‘sish sur’atlari yuqori. 2025 yilda Toshkent shahrida 162,6 trln so‘mlik xizmatlar ko‘rsatilgan bo‘lsa, Farg‘ona (54,3 trln so‘m), Toshkent viloyati (52,4 trln so‘m) va Samarqand viloyati (50,9 trln so‘m) kabi hududlar ham yuqori ko‘rsatkichlarga ega.

Oltinchi muhim xususiyat -xizmatlar sohasining eksport salohiyati oshishi va tashqi iqtisodiy aloqalar orqali kambag‘allikka ta’siridir. 2024 yilda xizmatlar eksporti 7,2 milliard AQSH dollarini tashkil etib, bu 2017 yilga nisbatan 6 barobar ko‘pdir va mamlakatning umumiy eksporti hajmining 26,7 foizini tashkil qiladi . Xizmatlar eksporti tarkibida asosiy ulushni turizm 3,5 milliard dollar (48,8 foiz) va transport 2,6 milliard dollar (35,7 foiz) tashkil etadi.

Yuqoridagi tahlillardan kelib chiqib, O‘zbekistonda xizmatlar sohasini rivojlantirish orqali kambag‘allikni qisqartirishning quyidagi asosiy xususiyatlarini umumlashtirish mumkin:

Birinchidan, xizmatlar sohasi aholining keng qatlamlari uchun bandlik va daromad manbai bo‘lib, ayniqsa past va o‘rta malakali ishchi kuchiga talab yaratib, ularning iqtisodiy faolligini oshirmoqda.

Ikkinchidan, davlat tomonidan xizmatlar sohasini qo‘llab-quvvatlashning kompleks mexanizmlari (moliyaviy, soliq, ma’muriy imtiyozlar) ishlab chiqilgan va bu tizimli yondashuv o‘z samarasini bermoqda.

Uchinchidan, xizmatlar sohasining raqamli transformatsiyasi aholining xizmatlarga kirish imkoniyatlarini kengaytirib, xarajatlarni kamaytirish va yangi daromad manbalarini yaratishga xizmat qilmoqda.

To‘rtinchidan, xizmatlar sohasi inson kapitalini shakllantirish (ta’lim, sog‘liqni saqlash) orqali aholining imkoniyatlarini kengaytirib, ularni kambag‘allikdan chiqarishga xizmat qilmoqda.

Beshinchidan**,** xizmatlar sohasining hududiy jihatdan tarqoq rivojlanishi qishloq va chekka hududlarda ham bandlik va daromad imkoniyatlarini yaratib, hududiy nomutanosibliklarni yumshatmoqda.

Oltinchidan**,** xizmatlar eksporti va tashqi iqtisodiy aloqalar orqali valyuta tushumlari ko‘payib, iqtisodiyotga qo‘shimcha resurslar jalb etilmoqda.

Yettinchidan, “mahalla” tizimi orqali xizmatlarni aholiga yaqinlashtirish va manzilli yordam ko‘rsatish mexanizmlari yo‘lga qo‘yilgan.

Sakkizinchi va eng muhimi, xizmatlar sohasini rivojlantirish orqali kambag‘allikni qisqartirish strategiyasi kambag‘allikning barcha uchta asosiy jihatini - daromad, imkoniyatlar va institutsional jihatlarni - bir vaqtning o‘zida qamrab olmoqda.

Xulosa qilib aytganimizda. 2025 yilda ilk bor 1435 ta mahallaning kambag‘allikdan xoli hududga aylanganligi bu strategiyaning samaradorligini ko‘rsatadi va keyingi tadqiqotlar uchun muhim amaliy asos bo‘lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, Jahon banki hisobotida ta’kidlanganidek, xizmatlar sohasidagi bandlikning qariyb 60 foizi mehnat unumdorligi cheklangan chakana savdo, mehmonxona biznesi va transport kabi past malakali xizmatlar sub-sektorida to‘planganligi sohaning yana ham chuqur tarkibiy o‘zgarishlarga muhtojligini

ko‘rsatadi. Bu esa O‘zbekistonda xizmatlar sohasini rivojlantirish orqali kambag‘allikni qisqartirish strategiyasining keyingi bosqichlari uchun muhim vazifalarni belgilab beradi va ushbu muammolarni hal etish yo‘llarini tahlil qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Калонов М. “Камбағалликни қисқартириш: имконият ва ҳаракатлар қандай натижа беради?” «Халқ сўзи» газетасининг 2021 йил 11 февраль 30-сони.
2. Эрназарова Н.Н. Оилавий тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш орқали камбағалликни қисқартириш //“Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar” ilmiy elektron jurnali. № 3, may-iyun, 2021 yil. 253-258 бетлар.
3. Smith, A. Research on the nature and causes of the wealth of nations / A. Smith. - M.: Sotsekgiz, 1962. - 333 p.
4. Porter, M. International competition / M. Porter; per. from English.: ed. and with a preface by V.D. Shchetinin. - M.: International relations, 2004. - 896 p.
5. Glichev, A.V. Essays on the economy and organization of product quality management/A.V. Glichev. Essay 5. Needs, demand, quality and marketing // Standards and quality. - 1994. - No. 12. - P. 19 – 24.

MUNDARIJA / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENTS

ҲУҚУҚ ФАНЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛИДАГИ ТАДҚИҚОТЛАР

Mamirov Ulug‘bek Zokirjonovich
OILAVIY ZO‘RAVONLIK JINOYATLARIDA ZARURIY MUDOFAANING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI…….6

ФАЛСАФА ФАНЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛИДАГИ ТАДҚИҚОТЛАР

Olimova Gulrabo Amin qizi
A PHILOSOPHICAL AND ETHICAL ANALYSIS OF THE EVOLUTION OF UZBEK FOLK GAMES……..12

СОЦИОЛОГИЯ ВА ПОЛИТОЛОГИЯНИНГ ЖАМИЯТИМИЗДАГИ ТУТГАН ЎРНИ ЙЎЛИДАГИ ТАДҚИҚОТЛАР

Уктамов А.Н.
ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЯ РЫНКА ТРУДА: АНАЛИЗ МЕЖГОСУДАРСТВЕННЫХ СОГЛАШЕНИЙ И ОРГАНИЗОВАННОГО НАБОРА МИГРАНТОВ ИЗ УЗБЕКИСТАНА В 2021-2026 ГГ…….16
Уктамов А.Н.
ЭФФЕКТ «УТЕЧКИ МОЗГОВ» И ПРОБЛЕМА ДЕПРОФЕССИОНАЛИЗАЦИИ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ КАДРОВ УЗБЕКИСТАНА НА РОССИЙСКОМ РЫНКЕ ТРУДА…….22

ИҚТИСОД ФАНЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛИДАГИ ТАДҚИҚОТЛАР

Mirzaev Kulmamat Djanzakovich, Mardanova Mohidil Otabek qizi
KOMMUNAL XO‘JALIK KORXONALARI BOSHQARUVI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ASOSIY YO‘NALISHLARI……28
Tulyaganov Kudratilla Asatullayevich
INVESTITSIYALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH……32
Agabekyan Roza Samvelovna
INNOVATSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHGA DOIR QARORLAR QABUL QILISHDA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH…….35

Raxmonova Feruza Musakulovna
O‘ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH……39
Yunusova Nozima
THE ROLE OF HUMAN RESOURCES IN ENTERPRISES……45
Baymatov Atxam Axmadaliyevich
TEMIR YO‘L ISHLAB CHIQARISH KORXONALARINING BARQAROR RIVOJLANISHINI TA’MINLASHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH……...47
Baxriddinov Kamoliddin Baxriddin o‘g‘li
INVESTITSIYAVIY STRATEGIYALARNI ISHLAB CHIQISHGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARNING TASNIFIY HUSUSIYATLARI……52
Ollokulova Feruza Mansurovna
LOYIHALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI ICHKI RISKLAR ASOSIDA BAHOLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH……56
Islomov Shuhrat Marufjonovich, Saparov Murod Irgashovich
KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY IMKONIYATLARI HAMDA TENDENSIYALARI……..60
Mardanova Mohidil Otabek qizi
KOMMUNAL XO‘JALIKLARNI RIVOJLANTIRISH VA BOSHARISHDAGI ILMIY YONDASHUVLARNING ZARURATI……64
Saparov Murod Irgashovich
XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH XUSUSIYATLARI VA KAMBAG‘ALLIKDAN XOLI HUDUDLARNI KO‘PAYTIRISH YO‘LLARI……..67
Shavkatova Malika Shuxrat qizi
EXPECTED OUTCOMES AND CONTRIBUTIONS - THE AGILE–AI–DIGITAL TRANSFORMATION PIPELINE……..71
Shavkatova Malika Shuxrat qizi
OBJECTIVES OF THE RESEARCH- THE AGILE–AI–DIGITAL TRANSFORMATION PIPELINE……..73
Rushana Bakhromovna Khusanova
WORK ENGAGEMENT IN PUBLIC ORGANIZATIONS: THE INTERPLAY OF JOB MEANINGFULNESS AND TASK INTERDEPENDENCE……75
Quchkarova Ruxshona
CHANGES IN CONSUMER BEHAVIOR AND SPENDING PATTERNS UNDER HIGH INFLATIONARY PRESSURES……..81
Hamrakulov Diyorbek
THE IMPACT OF E-COMMERCE MARKETPLACES ON SMALL BUSINESS GROWTH AND LOCAL RETAIL COMPETITIVENESS……84

TADQIQOT.UZ ТОМОНИДАН
ТАШКИЛ ЭТИЛГАН

”ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН: ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР” МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 92-КЎП ТАРМОҚЛИ ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

(1-қисм)

Маъсул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович

Мусаҳҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович

Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Эълон қилиш муддати: 30.09.2026